

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA EDUKACYJNO-ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 119 W WARSZAWIE

Program opracowała: mgr Iwona Wiśniewska

SPIS TREŚCI

1. Podstawa prawna.....	3
2. Założenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	4
3. Cele i zadania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	5
4. Skład zespołu do spraw doradztwa	5
5. Adresaci - odbiorcy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.....	8
5.1 Uczniowie.....	8
5.2 Nauczyciele.....	8
5.3 Rodzice.....	9
6. Treści programowe.....	9
6.1 Oddział przedszkolny.....	9
6.2 Klasy I-III.....	10
6.3 Klasy IV-VI.....	11
6.4 Klasy VII-VIII.....	11
7. Sposoby realizacji programu doradztwa zawodowego.....	13
8. Metody i formy realizacji programu doradztwa zawodowego.....	13
9. Sojusznicy i sieć współpracy.....	14
10. Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole.....	14
11. Ewaluacja.....	14
12. Słownik pojęć.....	15
13. Załączniki.....	17
13.1 Realizacja treści z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego.....	17
13.2 Realizacja dodatkowych działań / przedsięwzięć związanych z doradztwem edukacyjno-zawodowym.....	18
13.3 Ankieta dla uczniów rozpoczynających zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego.....	19
13.4 Ankieta dla uczniów kończących Szkołę Podstawową nr 119.....	20
13.5 Ankieta dla rodziców/opiekunów.....	21
13.6 Ankieta - Oczekiwania rodziców w zakresie doradztwa zawodowego.....	22
13.7 Indywidualny plan edukacyjny.....	24

1. Podstawa prawna:

- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r. poz. 325).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 ze zm.).
- Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018 r. poz. 1675).
- Rozporządzenie MEN z 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 703).
- Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz.U. z 2017 r. poz. 649).
- Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578).
- Rozporządzenie MEN z 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 1457 ze zm.).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967).

2. Założenia wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

- System doradztwa zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.
- Pomaga uczniom w samopoznaniu własnych predyspozycji zawodowych (osobowości, potrzeb, uzdolnień, zainteresowań, możliwości).
- Zawiera informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy, a także predyspozycjami zawodowymi.
- Obejmuje całokształt zadań związanych z udzielaniem uczniom pomocy w planowaniu przyszłej kariery zawodowej.
- WSDZ jest częścią planu wychowawczo-profilaktycznego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły.
- Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:
  - ✓ wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
  - ✓ na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;
  - ✓ na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, poziom inteligencji, zainteresowania, zdolności), umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości i normy, czynniki emocjonalne, zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia, wpływ rodziny, aktywność własna jednostki;
  - ✓ preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka;
  - ✓ działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły;
  - ✓ WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami (Radą Pedagogiczną).

3. Cele i zadania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

- wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu własnych zainteresowań oraz pasji - klasy I-III oraz klasy IV-VI;
- przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji – klasy VII-VIII;
- pomaganie uczniom w określeniu ich predyspozycji zawodowych;
- udzielanie uczniom indywidualnych porad zawodowych;
- prowadzenie zajęć grupowych mających na celu lepsze samopoznanie, kształtowanie aktywnych postaw;
- rozwijanie aktywności poznawczej uczniów w kierunku właściwej samooceny swoich możliwości;
- przygotowanie rodziców do pełnienia roli doradców i osób wspierających swoje dzieci w procesie planowania i podejmowania decyzji edukacyjnych oraz związanych z wyborem zawodu;
- pomoc nauczycielom w realizacji w ramach lekcji przedmiotowych tematów związanych z wyborem zawodu;
- stała współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego.

4. Skład zespołu do spraw doradztwa zawodowego

W skład zespołu wchodzi:

- dyrektor szkoły,
- koordynator wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego,
- doradca zawodowy lub nauczyciel realizujący program doradztwa,
- pedagog szkolny i inni specjaliści zatrudnieni w szkole,
- wychowawcy - grup przedszkolnych i klas I-VIII,
- nauczyciele przedmiotów,
- nauczyciele świetlicy,
- nauczyciel bibliotekarz.

Dyrektor odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym, współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ, zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć doradztwa zawodowego.

Doradca Zawodowy systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe, pomaga w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej, gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe, prowadzi zajęcia związanych

z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia kariery zawodowej, koordynuje działania informacyjno-doradcze prowadzone przez szkołę, współpracuje z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego: wspiera nauczycieli, wychowawców i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Wychowawcy określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów, włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego, realizują tematy związane doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych, wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej, współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci, współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej uczą wyszukiwania informacji na temat edukacji i zawodów za pomocą słowników, encyklopedii, komputera. Wdrażają do podejmowania obowiązków i rzetelnego ich wypełniania. Zapoznają z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny. Przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka, omawiają z dziećmi zawody ich najbliższych, prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach. Rozwijają zainteresowania, zapoznają ze sposobami powstawania różnych przedmiotów, uczą podstawowych umiejętności technicznych.

Nauczyciele języka polskiego omawiają charakter pracy w różnych zawodach, uczą tworzenia wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego (dostosowywanie wypowiedzi do sytuacji). Kształtują umiejętność operowania słownictwem z kręgu: szkoła i nauka, środowisko społeczne. Wdrażają do samokształcenia i docierania do informacji za pomocą słowników, encyklopedii. Pokazują znaczenie komunikacji niewerbalnej w autoprezentacji.

Nauczyciele matematyki uczą gromadzenia i porządkowania danych o edukacji i zawodach, odczytywania i interpretacji danych w tekstach, tablicach i wykresach. Kształtują umiejętność posługiwania się procentami, zapoznają z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Uczą planowania czynności z wykorzystaniem kalendarza (wykonywanie obliczeń) oraz dzielenia zadań na etapy.

Nauczyciele języków obcych zapoznają z zasobem języka dotyczącym szkoły i pracy oraz cech charakteru i umiejętności. Prezentują uczniom filmy o zawodach w języku obcym. Uczą tworzenia kilkudzaniowych wypowiedzi na temat swoich umiejętności (prezentacja siebie). Zachęcają do pracy zespołowej metodą projektu.

Nauczyciele przyrody omawiają stan zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych w wybranych zawodach. Wykazują znaczenie odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Wdrażają do planowania dnia i organizowania pracy własnej. Zapoznają z zawodami z dziedziny meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, fizyki, chemii, geografii, ochrony zdrowia, astronomii.

Nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie informują o siedzibie władz lokalnych uczniów oraz ich zakresie działań i sposobie powoływania. Wyjaśniają demokratyczny charakter państwa. Charakteryzują pojęcie samorządności, opisują zawody związane z polityką, dyplomacją, przedstawiają zawód historyka. Zapoznają ze znaczeniem społecznego podziału pracy, opisują grupy społeczne i ich role w społeczeństwie. Omawiają z uczniami problemy współczesnej Polski (m.in. bezrobocie). Zapoznają ze zjawiskiem emigracji politycznej i zarobkowej. Uczą tworzenia drzewa genealogicznego. Omawiają z uczniami funkcjonowanie przemysłu, warunki pracy w fabryce dawniej i dziś. Prezentują podstawowe cechy obecnego systemu gospodarczego.

Nauczyciele informatyki prowadzą naukę poszukiwania, selekcjonowania, porządkowania, gromadzenia i wykorzystywania informacji np. dotyczących oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych, pomagają uczniom klas ósmych w logowaniu się do elektronicznego systemu wspomagania rekrutacji, wyjaśniają organizację pracy i przepisy bhp w pracy z komputerem, uczą komunikowania się z pomocą komputera i technologii informacyjnych. Prezentują sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym. Wdrażają do pracy zespołowej w ramach projektu, pokazując sposoby wykorzystania technologii informacyjnych w różnych zawodach.

Nauczyciele muzyki zapoznają uczniów z zawodami związanymi z muzyką, przekazują wiedzę o tworzeniu instrumentów, uczą gry na instrumentach.

Nauczyciele plastyki zapoznają z zawodami z dziedziny kultury. Uczą korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystywania ich wytworów.

Nauczyciele techniki opisują funkcje urządzeń technicznych, omawiają kolejność działań technologicznych, organizację miejsca pracy i szacowanie czasu jej trwania. Uczą posługiwania się narzędziami do obróbki ręcznej.

Nauczyciele wychowania fizycznego omawiając trening zdrowotny, pomagają opracować rozkład dnia ucznia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.

Nauczyciele wychowania do życia w rodzinie prowadzą lekcje na temat ról społecznych i modeli życia. Zapoznają ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują u uczniów poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.

Nauczyciele etyki przedstawiają znaczenie i wartość pracy w życiu człowieka, etykę zawodową, pomagają tworzyć uczniom ich własne systemy wartości. Pomagają poznać siebie, przyjąć odpowiedzialność za siebie. Przekazują wiedzę o znaczeniu praw i obowiązków, zasad i reguł postępowania w życiu człowieka. Uczą prowadzenia dyskusji i umiejętności uzasadniania opinii dotyczących zjawisk w społeczności lokalnej.

Nauczyciele-wychowawcy świetlicy aranżują zabawy sprzyjające poznawaniu różnych zawodów, organizują kąciki zawodowe w świetlicy.

Nauczyciele bibliotekarze prenumerują czasopisma związane z edukacją oraz literaturę z zakresu doradztwa zawodowego, udostępniają ulotki o szkołach.

Ponadto nauczyciele prowadzą zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań umożliwiające uczniom rozwijanie swoich zdolności i umiejętności.

5. Adresaci - odbiorcy wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Działania związane z realizacją WSDZ kierowane są do całej społeczności szkolnej. Odbiorcami są:

- uczniowie,
- nauczyciele,
- rodzice.

5.1. Uczniowie :

- określają własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia;
- wskazują swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w życiu;
- wymieniają różne grupy zawodów;
- opisują, czym jest praca i jakie jest jej znaczenie w życiu człowieka;
- podają przykłady czynników wpływających na wybory edukacyjne i zawodowe;
- wskazują na różne sposoby zdobywania wiedzy;
- samodzielnie docierają do informacji i korzystają z różnych źródeł wiedzy;
- analizują oferty szkolnictwa ponadpodstawowego korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizują kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych zasobów;
- planują ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- podejmują decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu dorosłych.

5.2. Nauczyciele:

- współrealizują wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w szkole;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów, rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym;
- udzielają informacji, lub kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa, zawodowego w szkole.

5.3. Rodzice

- posiadają wiedzę na temat organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego działającego w szkole;
- są zaangażowani w udzielanie pomocy i wsparcia dziecku w procesie planowania i realizowania kariery edukacyjno-zawodowej;
- znają strukturę szkolnictwa;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy, hobby, zainteresowania).

6. Treści programowe - cele szczegółowe

Treści programowe obejmują zagadnienia:

- Poznanie siebie.
- Świat zawodów i rynek pracy.
- Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.
- Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Realizacja treści programowych na poszczególnych etapach edukacyjnych:

6.1. Oddział przedszkolny:

1. Poznanie siebie.

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej

6.2. Klasy I – III

1. Poznanie siebie.

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

6.3. Klasy IV – VI

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

6.4. Klasy VII – VIII

1. Poznawanie własnych zasobów.

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje,

predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy.

Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej

i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów

7. Sposoby realizacji treści programowych

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole zgodnie z programem doradztwa zawodowego na dany rok szkolny, w ramach działań WSDZ:

- w oddziałach przedszkolnych na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego;
- w klasach I–VIII na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego;
- w klasach VII i VIII na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego (lekcje przedmiotu DZ w wymiarze minimum 10 h na rok);
- w klasach I-VIII na zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- w klasach I-VIII na zajęciach z nauczycielem wychowawcą opiekującym się klasą, (minimum 5 w roku szkolnym);
- w klasach I -VIII podczas zajęć dodatkowych, w tym zajęć wyrównawczych, zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych;
- w oddziałach przedszkolnych i w klasach I-VIII w ramach wizyt zawodoznawczych mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach.

8. Metody i formy realizacji programu doradztwa zawodowego

W poradnictwie indywidualnym :

- konsultacje i porady,
- diagnoza zainteresowań, mocnych stron, predyspozycji.

W poradnictwie grupowym :

- burza mózgów, dyskusja, pogadanki, wykłady,
- metody testowe jak np. ankiety, kwestionariusze, testy,
- metoda dramy: inscenizacje i odgrywanie ról,
- metody audiowizualne: filmy, prezentacje multimedialne,
- treningi umiejętności społecznych,
- gry symulacyjne i zabawy,
- portfolio,
- zajęcia plastyczne.

Ponadto:

- Organizowanie konkursów zawodoznawczych
- Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, pracodawcami, absolwentami
- Prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów
- Organizowanie wycieczek
- Zajęcia warsztatowe
- Udział w targach edukacyjnych
- Udostępnianie publikacji/literatury, informacji o zawodach, szkołach
- Udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych
- Organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej

9. Sojusznicy i sieć współpracy :

- poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- biblioteka,
- ośrodek doskonalenia nauczyciel,
- pracodawcy, przedsiębiorcy,
- organizacje pozarządowe,
- ośrodki kultury.

10. Efekty wynikające z wdrożenia WSDZ w szkole

- Kształtowanie aktywności zawodowej uczniów.
- Pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

11. Ewaluacja

- rozmowy z uczniami, wychowawcami klas oraz rodzicami/opiekunami prawnymi,
- analiza dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne), kwestionariusza z realizacji zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego, wypełnianego przez wychowawców klas i nauczycieli przedmiotów (zał. Nr 1A) oraz ankiet z przeprowadzonych dodatkowych działań (zał. Nr 1B),

- ankieta przeprowadzona wśród uczniów klasy VII przed rozpoczęciem działań doradczych (zał. Nr 2A) i po zakończeniu działań doradczych na koniec klasy ósmej (zał. Nr 2B.),
- sprawozdania z pracy doradcy zawodowego/osoby realizującej doradztwo zawodowe na lekcjach w klasach VII – VIII,
- ocena współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

12. Słownik pojęć

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę. (Projekt "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017).

Działania związane z doradztwem zawodowym - ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. (Projekt "Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych", Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, 2017).

Doradztwo zawodowe - świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji. (K. Lelińska)

Doradca zawodowy - osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej (Klasyfikacja Zawodów i Specjalności)

Informacja zawodowa - Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji (K. Lelińska)

Informacja edukacyjna - Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem (G. Sołtysińska)

Zawód - wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.(po. J. Szczepański)

Zainteresowania zawodowe – utrzymująca się tendencja do poznawania, obserwowania jakiegoś obszaru rzeczywistości, który wiąże się z odpowiednimi rodzajami pracy zawodowej. Pracę marynarza, kierowcy, lekarza lub lotnika wybierają osoby, które są zainteresowane taką właśnie działalnością. Do odkrycia zainteresowań zawodowych służą odpowiednie kwestionariusze i inwentarze osobowości, na podstawie których można z pewnym prawdopodobieństwem orzekać o zawodach odpowiadających zainteresowaniom badanego.

Predyspozycje zawodowe – właściwości anatomiczno-fizjologiczne, głównie budowy i funkcjonowania układu nerwowego, w tym zadatki wrodzone podlegające rozwojowi, warunkujące pomyślne rozwiązywanie zadań zawodowych. Każdy człowiek posiada określone predyspozycje. Właściwe ich rozpoznanie pomaga w prawidłowym ukierunkowaniu zawodowym. Nie zawsze aspiracje młodzieży i dorosłych są w zgodzie z ich predyspozycjami, co może być jedną z przyczyn niepowodzeń w pracy zawodowej („Pedagogika Pracy”: 205 i 303).

Preferencje zawodowe – emocjonalne, uczciwe nastawienie ku pewnym zawodom, niezwyfikowane przez doświadczenie i wiedzę o możliwościach uzyskania odpowiedniego przygotowania zawodowego i trudnościach wykonywania zawodu. Preferencje zawodowe są wskaźnikiem postrzegania i oceny pewnych zawodów jako godnych uzyskania, czemu nie zawsze towarzyszy wiedza o istotnej wartości i trudnościach zawodowych. Najczęściej preferencje zawodowe dotyczą zawodów uznawanych za atrakcyjne i cieszących się wysokim prestiżem.

Realizacja treści z zakresu doradztwa edukacyjno - zawodowego

Rok szkolny .....

Nauczyciel.....

LP.	DATA	PRZEDMIOT	KLASA	TEMAT REALIZOWANEGO ZAGADNIENIA	PODPIS

**Realizacja dodatkowych działań / przedsięwzięć
związanych z doradztwem edukacyjno - zawodowym**

Rok szkolny .....

Nauczyciel.....

LP.	DATA	KLASA	OPIS DZIAŁANIA / PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODPIS

Ankieta dla uczniów rozpoczynających zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego

1. Czego oczekujesz od zajęć z doradztwa edukacyjno - zawodowego?

- a) pomocy w wyborze kierunku dalszego kształcenia
- b) pomocy w lepszym poznaniu swoich predyspozycji osobowych, zdolności, zainteresowań
- c) informacji na temat rynku pracy i praw nim rządzących
- d) nabycia praktycznych umiejętności poruszania się po rynku pracy
- e) informacji o zawodach
- f) inne: .....

.....

2. Jakie wg Ciebie zagadnienia/tematy powinny być poruszone podczas grupowych zajęć z poradnictwa zawodowego?

.....

.....

3. Jakie umiejętności chciałbyś nabyć w ramach zajęć prowadzonych z doradcą zawodowym?

- a) porozumiewania się (komunikacji)
- b) autoprezentacji
- c) rozwiązywania konfliktów
- d) prowadzenia negocjacji
- e) radzenia sobie ze stresem
- f) pisania listu motywacyjnego, CV, przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej
- g) inne:

.....

.....

4. Jaka forma zajęć, spotkań jest według Ciebie najkorzystniejsza?

- a) indywidualne spotkania
- b) zajęcia warsztatowe w grupach
- c) wykłady, prelekcje
- d) wizyty w zakładach pracy, Biurach Karier, Urzędzie Pracy
- e) uczestnictwo w targach edukacyjnych, targach pracy
- f) inne:

.....

Ankieta dla uczniów kończących Szkołę Podstawową Nr 119

1. Jak typ szkoły wybrałeś/aś po ukończeniu szkoły podstawowej?:

- a) Liceum
- b) Technikum
- c) Branżową Szkołę
- d) Inne.....

2. Jaki profil klasy wybrałeś/aś?

.....

.....

3. Co miało wpływ na Twoją decyzję związaną z wyborem szkoły?:

- a) rodzice
- b) szkoła, nauczyciele
- c) koledzy, znajomi
- d) media (prasa, Internet)
- e) inne.....

(podkreśl wybrane odpowiedzi)

4. Czym się kierowałeś przy wyborze szkoły ponadpodstawowej?:

- a) kierunek kształcenia odpowiada moim zainteresowaniom
- b) prestiż i renoma szkoły
- c) wybór i intensywność nauki języka obcego
- d) trenowanie wybranej dyscypliny sportowej
- e) bezpieczeństwo w szkole
- f) zajęcia pozalekcyjne i koła zainteresowań
- g) dojazd do szkoły
- h) inne.....

(podkreśl wybrane odpowiedzi)

5. W jaki sposób zajęcia z doradztwa zawodowego pomogły Ci przy wyborze szkoły ponadpodstawowej?

.....

.....

.....

Ankieta dla rodziców/opiekunów

1. Czy Pani/Pan wie że w szkole są prowadzone zajęcia dla dzieci z zakresu doradztwa zawodowego?

tak nie

2. Czy została/został Pani/Pan poinformowana/poinformowany, do kogo spośród pracowników szkoły zwrócić się, aby uzyskać informacje na temat możliwości dalszego kształcenia dziecka?

tak nie

3. Które źródła informacji o działaniach dotyczących doradztwa zawodowego, realizowane przez szkołę, uważa Pani/Pan za najlepsze?:

- informacje przekazywane przez wychowawcę klasy
  - szkolna strona internetowa
  - ulotki przekazywane podczas zebrań z rodzicami
  - informacje przekazywane przez dziecko
  - specjalne spotkania z rodzicami poświęcone tematyce doradztwa zawodowego
  - żadne
  - inne, jakie?
- .....
- .....

4. Czy została/został Pani/Pan poinformowana/poinformowany, jakie instytucje i osoby poza szkołą udzielają wsparcia z obszaru doradztwa edukacyjno – zawodowego?

tak nie

5. Czy została/został Pani/Pan poinformowana/poinformowany, gdzie w szkole można skorzystać z bezpłatnych materiałów dotyczących wspierania projektowania ścieżki edukacyjno – zawodowej dziecka?

tak nie

6. Czy została/został Pani/Pan poinformowana/poinformowany, gdzie poza szkołą można skorzystać z bezpłatnych materiałów dotyczących wspierania projektowania ścieżki edukacyjno – zawodowej dziecka?

tak nie

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Ankieta

Oczekiwania rodziców w zakresie doradztwa zawodowego

Szanowni Państwo,

Bardzo proszę o podzielenie się informacją na temat Państwa oczekiwań. Wyniki ankiety pozwolą na adekwatne, zgodne z Państwa oczekiwaniami, wspomaganie Państwa dzieci w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych.

Ankieta jest anonimowa.

1. Czym interesuje się Pana(i) dziecko?
  - a) .....
  - b) .....
  - c) .....
  - d).....

2. Jakie są najważniejsze umiejętności Pana(i) dziecka?
  - a) .....
  - b) .....
  - c) .....
  - d).....

3. W jakiej szkole chce kontynuować naukę Pana(i) dziecko po ukończeniu szkoły podstawowej?
  - a) liceum ogólnokształcące
  - b) technikum
  - c) szkoła branżowa
  - d) jeszcze dziecko nie podjęło decyzję
  - e) nie wiem, pozostawiam wybór dziecku

4. Jakie informacje/ wskazówki są Panu(i) potrzebne, aby wspomóc dziecko w wyborze szkoły?
  - a) informacje o zainteresowaniach, uzdolnieniach, predyspozycjach dziecka,
  - b) wskazówki dotyczące tego, jak rozmawiać z dzieckiem na temat jego kariery
  - c) informacje na temat rekrutacji do szkół
  - d) informacje o konkretnych zawodach (predyspozycje, umiejętności, ścieżki kształcenia)
  - e) informacje o sytuacji na rynku pracy (zawody przyszłości, stopa bezrobocia)
  - f) inne, jakie?.

.....

5. Jakiego rodzaju działalności w szkole oczekuje Pan(i) dla swojego dziecka?

- a) spotkania indywidualne z uczniami
- b) wykonywanie testów zainteresowań i predyspozycji
- c) zajęcia w klasie
- d) zajęcia pozalekcyjne
- e) inne, jaki?

.....

6. Jakiego rodzaju działalności w szkole oczekuje Pan(i) dla siebie jako rodzica dziecka stojącego przed wyborem szkoły?

- a) możliwość indywidualnej konsultacji, porady
- b) spotkania informacyjne podczas zebrań
- c) zajęcia warsztatowe dla rodziców
- d) nie widzę takiej potrzeby
- e) innej działalności, Jakiej?.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Indywidualny plan edukacyjny

IMIĘ I NAZWISKO UCZNIĄ: KLASA	
ZAINTERESOWANIA	
UMIEJĘTNOŚCI /ZDOLNOŚCI	
CECHY - pozytywne stanowiące mocną stronę: - nad którymi trzeba popracować:	
WARTOŚCI - najważniejsze - ważne	
MOTYWACJA	
ZAWODY, KTÓRE MÓGLBYM / MOGLABYM WYKONYWAC	
UMIEJĘTNOŚCI DODATKOWE, POŻĄDANE NA RYNKU PRACY	
TYP SZKOŁY ODPOWIEDNI DLA MNIE (CEL EDUKACYJNY)	

<p>MOJE DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO REALIZACJI CELU EDUKACYJNEGO</p>	
<p>USTALENIE CELÓW DŁUGOOKRESOWYCH</p> <ul style="list-style-type: none"> -edukacja -praca -życie osobiste 	
<p>CZYNNIKI</p> <ul style="list-style-type: none"> -sprzyjające - utrudniające <p>REALIZACJĘ CELU</p>	<p>..</p>
<p>ALTERNATYWNA ŚCIEŻKA ROZWOJU (inne rozwiązania)</p>	